

Ludomir Łoźny, Maryla Kamińska, Jan Łoziński, Marek Kanclerz

Gródek, woj. białostockie. Stanowisko 1 "Góra Zamkowa"

Informator Archeologiczny : badania 17, 149-150

1983

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

- na pierwszą połowę VIII w. W większej z nich, wśród znaczącej ilości ceramiki, znaleziono kilka fragmentów wczesnych form naczyń typu faldberskiego. Prócz tego wystąpiły tu fragmenty grabieni rogowych, sztycha kościanego, kółko żelazne, kilkadziesiąt fragmentów tzw. zarzeźka rogowego, cylindryczne oprawki rogowe, fragment glinianej łyżki odlawinowej /?/ oraz oseeki. W obiekcie 19a znaleziono kuboczkastodryczny odważnik ołowiany.

Obiekt 32 /jama/ z aru 2-go należy datować analogicznie jak wyżej wymienione, natomiast obiekt 33, będący niedużą, lecz głęboką jamą wylepioną gliną, pochodzi bądź z końca I, bądź z pierwszych dziesięcioleci II wieku; odkryte w nim m.in. naczynie oalkwoidalne obtaczane. Podobnie należy datować obiekty 18 i 35 z aru 3-go oraz obiekt 34, odkryty pod świadkiem wschodniej połowy tegoż aru. We wszystkich tych obiektach występuje przymieszka ceramiki obtaczanej w górnej części.

Niewielki wykop kontrolny, założony na zachodnim stoku grodziska, wykazał obecność śladów konstrukcji przekładkowej /b. słabo zachowanej w postaci brązowych smug/, którą posłużono się celem wzmocnienia naturalnego zbocza grodu. Wyjaśniła się także funkcja stopni, biegnących równolegle do kierunku zbocza: najprawdopodobniej powstały one podczas użytkowania grodziska w celach obronnych w XIX lub w XX w. W żwirze, wypełniającej konstrukcję przekładkową zewnętrznego płaszcza wału, wystąpiły bardzo liczne i przeważnie drobne fragmenty naczyń górą obtaczanych oraz dwustopniowaty przęślik gliniany. Najprawdopodobniej prace związane z umocnieniem zewnętrznego łona stoku grodziska należy datować na młodszą fazę użytkowania obiektu, tj. na I wiek.

Materiał zabytkowy i dokumentacja znajdują się w Muzeum Archeologicznym Środkowego Nadodrza w Świdnicy k. Zielonej Góry.

Przewiduje się przeprowadzić niewielkie prace uzupełniające.

GRÓDEK
woj. białostockie
Stanowisko 1 "Góra Zamkowa"

Państwowe Muzeum Archeologiczne
w Warszawie

Badania prowadził mgr Ludomir Łoźny /autor sprawozdania/
przy współpracy mgr mgr Maryli Kamińskiej, Jana Łowickiego
oraz Marka Kancelerza. Finansował KZA w Białymstoku.
Pierwszy sezon badań. Grodzisko wczesnośredniowieczne
/z XII-XIII w./ ze śladami osadnictwa średniowiecznego
i nowożytnego.

Badania miały na celu uzyskanie wstępnych wiadomości archeologicznych na temat grodziska. Obiekt w pewnych partiach jest bardzo zniszczony, poważnej niwelacji uległy zwłaszcza wały. Najlepiej zachowany odcinek wałów znajduje się w północnej części grodziska, wolnej od zabudowy. Pozostały teren, otaczający grodzisko, zajęty jest przez budynki mieszkalne i gospodarcze oraz nieduże działki uprawne. Grodzisko w części południowo-zachodniej otoczone było fosą, obecnie zasypaną, stronę zaś północno-zachodnią otacza rzeka Supraśl. Majdan grodziska nosi również liczne ślady zniszczeń w postaci dołów na ziemniaki, pozostałości nieidentyfikowanych jeszcze budowli. Część majdanu była zajęta przez działki rolnicze, partia wschodnia częściowo przez budynki. Na majdanie grodziska założono dwa wykopy sondażowe. Pierwszy w partii centralnej, drugi w części północnej.

W wykopie 1 odkryto fragment bardzo zniszczonej belki, która otoczona była z jednej strony warstwą zbitą gliny. Wokół belki znaleziono nieliczny materiał ceramiczny, głównie średniowieczny oraz fragmenty ogień palcówek i goździki żelazne. W wykopie tym odkryto również 2 jany zawierające przede wszystkim fragmenty ceramiki średniowiecznej, nieliczne fragmenty wczesnośredniowiecznej; z przedmiotów metalowych znaleziono w nich goździki i igłą żelazną. Odkryto tu również, na głębokości 70 cm pod jedną z jam, grób dziecoki. Był on zorientowany na osi północ-południe z głową na północ, odchylony od kierunku geograficznego o około 30°. Ze szkieletu zachowała się jedynie czaszka. Znaleziono pozostałości trumny, mały fragment tkaniny oraz przedmiot metalowy, silnie skorodowany, leżący w niej, gdzie powinna znajdować się klatka pierzalna.

Wykop 1 nie dostarczył obiektów, a także zabytków, których chronologia, poza być może grobem oraz nielicznymi fragmentami ceramiki, może przypadać na ostatnie fazy wczesnego średniowiecza. Wystąpił tu głównie, zarówno w jamach jak i luźno, materiał średniowieczny i nowożytny.

W wykopie 2 sytuacja przedstawia się odmiennie. Wystąpiła tu warstwa kulturowa o miąższości 60 cm, z której pochodzą fragmenty ceramiki wczesnośredniowiecznej, określonej wstępnie na XII + XIII wieku, a także -zwłaszcza w górnych warstwach - fragmenty naczyń średniowiecznych. Pozyskano również nieliczne przedmioty metalowe w postaci fragmentów okuć, przedmiotów nieokreślonych oraz grodzki.

Z ilustracji powierzchniowej najbliższego otoczenia grodziska pochodzi znaczna ilość ceramiki wczesnośredniowiecznej, najprawdopodobniej z najdanu, przeniesioną podczas orki.

Na podstawie wstępnych badań można stwierdzić, że obiekt w pewnych swych partiach przede wszystkim części południowej został poważnie zniszczony. Możliwość natrafienia na pozostałości pierwszych faz funkcjonowania grodu rysuje się w części północnej.

Materiał ceramiczny średniowieczny i późniejszy najprawdopodobniej należy wiązać z mającą powstać na grodzisku pod koniec XIV wieku siedzibą Chodkiewiczów, którym Gródek został nadany przed 1483 r., a którego rozkwit nastąpił po roku 1512.

Przewiduje się kontynuację badań.

GRÓDEK NADBUŻNY, gm. Hrubieszów
woj. zamojskie
Stanowisko 10

patrz neolit

GRUDZIĄDZ - MNISZEK
woj. toruńskie
Stanowiska III, IIIa

patrz neolit

HENBIESZÓW - PODGÓRZE
woj. zamojskie
Stanowisko 1a

patrz neolit

JAKUSZOWICE, gm. Kazimierza Wielka
woj. kieleckie
Stanowisko 2

patrz okres wpływów rzymskich

JANÓW POMORSKI, gm. Elbląg
woj. elbląskie

Biuro Dokumentacji Zabytków
w Elblągu

Badania prowadził mgr Marek Jagodziński. Finansował WZL w Elblągu. Drugi sezon badań. Osada pruska wczesnośredniowieczna /VIII - XI w./.

Osada znajduje się ok. 400 m na południe od zabudowań PGR Janów Pomorski, po południowej stronie linii kolejowej Elbląg-Bogaczewo i bezpośrednio na zachód od drogi polnej prowadzącej z Janowa do Wąziny. Jest to strefa zalewowa jeziora Drużno. Na południe i zachód od stanowiska rozciąga się depresja morfologiczna oddzielająca Wyseczynę Elbląską od wałów okalających jezioro. Stanowisko zostało odkryte w trakcie badań powierzchniowych w 1981 roku.

Przeprowadzono w 1982 r. badania sondażowe wykazały duże zniszczenie stanowiska przez głęboką orkę. Wielkość osady na podstawie badań powierzchniowych określono na ok. 5 ha. W 1983 r. rozpoczęto systematyczne prace wykopaliskowe. Przebadano obszar o łącznej powierzchni 2,4 ara. Wykopy pozwoliły zlokalizować południową krawędź osady. Odnajdono zarys czterech chat mieszkalnych, na które składały się ślady po słupach i belkach oraz prostokątne zaciemnienie będące pozostałością warstwy użytkowej pomieszczeń mieszkalnych /wymiar chat - 10 x 5 m/. Budyunki położone były naprzeciw siebie, tworząc dość regularny układ zabudowy. W obrębie chat odsłonięto pozostałości pracowni rogowiarackiej oraz bursztyniarckiej.